

Деловодни број:

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ПРИМЉЕНО:

29-04-2026

Орг. јед.

Број

Прилог

Вредност

967/3

КАТЕДРА ЗА Кликните да бисте почели унос текста.

ПРЕДЛОГ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:

Нада Милићевић

Број досијеа:

2022/30041

Радни наслов теме докторске дисертације

Естетика акционизма Андреја Монастирског

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације

Руска књижевност, руска култура

Предлог ментора докторске дисертације

Корнелија Ичин

1) Катедра за славистику је **САГЛАСНА** са предложеном темом докторске дисертације и предлогом ментора и предлаже Већу докторских академских студија Филолошког факултета да усвоји наведени састав Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости предлога теме докторске дисертације.

2) Катедра за _____ је **САГЛАСНА** са предложеном темом докторске дисертације уз промену предложеног ментора, за шта је кандидат дао сагласност која се налази у прилогу, и предлаже Већу докторских академских студија Филолошког факултета да усвоји наведени састав Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости предлога теме докторске дисертације.


3) Катедра је закључила да предложена тема **не припада ужој научној области** која се изучава на Катедри и Пријаву теме на разматрање упућује Катедри за _____, која у року од 30 дана треба Већу докторских академских студија Филолошког факултета, преко Архиве, да упути предлог састава Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости теме докторске дисертације.



Управник Катедре

ПРЕДЛОГ МЕНТОРА И ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

МЕНТОР	
Име и презиме:	Корнелија Ичин
Звање:	Редовни професор
Факултет или институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа област научноистраживачког рада:	Руска књижевност, руска култура
Ако предложени ментор није на листи ментора Филолошког факултета, испуњеност услова за ментора потврђује се приложеном табелом из акредитације (<i>m_tabela</i>) . Квалификације за менторство предложене теме се потврђују радовима из области којој припада предложена тема дисертације (најмање 5 радова).	
1. <i>От авангарда до соц-арта: култура советског времена</i> , Белград 2016, 272 стр. (уредник).	
2. <i>И после авангарда – авангард</i> , Белград 2017, 334 стр. (уредник)	
3. <i>Утопически упадок: искуство в советскую эпоху</i> , Белград 2018, 408 стр. (уредник)	
4. <i>Энергия кризиса. Сборник в честь Игоря Павловича Смирнова</i> , Москва 2019, 386 стр. (уредник)	
5. <i>Это не московский концептуализм</i> , Белград 2021, 328 стр. (уредник)	
6. <i>От андеграунда до акционизма: русский контекст</i> , Белград 2024, 424 стр. (уредник)	
7. Забор в творчестве Михаила Рогинского // <i>И после авангарда – авангард</i> , Белград 2017, стр.188–195.	
8. «Лошадиный суп» Владимира Сорокина: от изобилия к аскезе // <i>Изобилие и аскеза в русской литературе: столкновения, переходы, совпадения</i> . Сост. Йенс Херльт, Кристиан Цендер, Москва 2020, стр. 338–352.	
9. <i>Summa melancholiae</i> : Виктор Пивоваров // <i>Это не московский концептуализм</i> , Белград 2021, стр. 223–248.	
10. Истоки постгравитационного искусства Драгана Живадинова // <i>Границы нормы: трансформация гуманизма в русской и европейской культуре Нового и Новейшего времени</i> . Москва 2021, стр. 416–430.	
11. Проект "города-родины": "Москва и Москвичи" Дмитрия Александровича Пригова, <i>Новое литературное обозрение</i> , бр. 1, 2024, стр. 270–284. (АНЦИ, SCOPUS)	

12. Мыслить свет: творчество Эрика Булатова, <i>Quaestio Rossica</i> , бр. 2, 2024, стр. 449–460. (АНЦИ, SCOPUS)	
13. О погибели Югославии: "Балканское барокко" Марины Абрамович // <i>Постконфликтная культура: проектирование человека во второй половине XX века</i> , Екатеринбург: Кабинетный ученый, 2025, стр. 218–230.	
Предложени ментор својим потписом потврђује да прихвата менторство предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.	
Датум прихватања менторства: 19.04.2026.	Потпис предложеног ментора* 

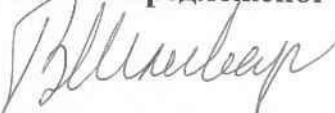
* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ И 1. ЧЛАН

Име и презиме:	Јелена Кусовац
Звање:	Ванредни професор
Факултет или институција:	Филолошки факултет, Београд
Ужа област научноистраживачког рада:	Руска авангарда, московски концептуализам, постмодернизам.
<p>Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се приложеном табелом из акредитације (<i>d_tabela</i>) или библиографијом из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Елена Кусовац, Еволуција московског концептуализма: от раннего Кабакова до позднего Пепперштейна. // <i>Quaestio Rossica</i>, №2, Vol. 9. 2021. С. 435-450 // ISSN 2311-911X2. Елена Кусовац, От андерграунда до акционизма: Запрещено запрещать: театр, перформанс, акция // От андерграунда до акционизма; русский контекст. // Белград, 2024. С. 80-86.3. Елена Кусовац, Концептуалистские приемы Павла Пепперштейна и Инспекции «Медицинская Герменевтика». // Это не московский концептуализм. // Белград: Филологический факультет, 2021. С. 282-300.4. В преддверии 30-летия Инспекции „Медицинская герменевтика“ // Энергия кризиса. Сборник в честь Игоря Павловича Смирнова. Москва, 2019. Новое литературное обозрение. С. 374-381.5. Елена Кусовац, От абсурда к психоделике. Белград, Филологический факультет, 2021. С. 179.	
<p>Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.</p>	
Датум прихватања чланства:	Потпис предложеног члана Комисије*
21.04.2026.	

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме:	Василиса Шљивар
Звање:	Ванредни професор
Факултет или институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа област научноистраживачког рада:	Наука о књижевности. Руска књижевност
<p>Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се приложеном табелом из акредитације (<i>d_tabela</i>) или библиографијом из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.</p> <p>1. Отголоски раннег творчества Маяковског в прозе Владимира Казакова // НЛЮ №195 (5/2025), Москва: НЛЮ, 2025. С. 207–217. (АНЦИ-WOS, SCOPUS)</p> <p>2. Заболоцкий и Гор: от органики к антиорганике // Русская литература № 1, СПб.: РАН, Институт русской литературы (Пушкинский Дом), 2025. С. 205–217. (SCOPUS, ANCI-WOS)</p> <p>3. Достоевский и Казаков: попытка параллельного прочтения // НЛЮ №183 (5/2023), Москва: НЛЮ, 2023. С. 277–288. (АНЦИ-WOS, SCOPUS)</p> <p>4. Патафизика смеха Геннадия Гора // Зборник Матице српске за славистику, књига 106, Нови Сад, 2024. С. 29–43. (SCOPUS, ESCI WOS)</p> <p>5. Эстетический проект Вадима Сидура: десакрализация смерти // Постконфликтная культура. Проектирование человека во второй половине XX века: Коллективная монография / П. Боянич и др. [под общ. ред. Е. С. Черепановой]; М-во науки и высшего образования Рос. Федерации, Урал. федер. ун-т. — Екатеринбург: «Кабинетный ученый», 2025. С. 130–149.</p>	
<p>Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.</p>	
Датум прихватања чланства:	Потпис предложеног члана Комисије*
20. IV 2026.	

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме:	Татјана Јововић
Звање:	Редовни професор
Факултет или институција:	Филолошки факултет Универзитета Црне Горе
Ужа област научноистраживачког рада:	Руска књижевност

Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се **приложеном табелом из акредитације (*d_tabela*)** или **библиографијом** из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.

1. 1. (2021) Взрывной потенциал арт-активизма в современном искусстве: факторы – функции – рецепция. // Quaestio Rossica Vol. 9, №2, 471– 486. DOI 10.15826/qr.2021.2.590. (АНЦИ)

2. (2020) Bibliotekarske strasti u moskovskom konceptualizmu: granični slučaj Leva Rubinštejna. // Književna smotra: Časopis za svjetsku književnost, Vol. № 197(3). <https://hrcak.srce.hr/24774> (АНЦИ)

3. 3.(2019) В поисках небесных миндалей: Кочующие души героинь пьес З. Гиппиус. // Русская литература, №1, 60– 67, ISSN 0131 – 6095. DoI: 10.31860/0131-6095-2019-1-000-000 http://lib2.pushkinskijdom.ru/Media/Default/PDF/RusLiteratura/PJL_2019_1.pdf (АНЦИ)

4. (2015) Ideja svejedinstva u Sonječki Ljudmile Ulicke // Književna smotra XLVII/2015, broj 178 (4), 145-150, ISSN 0455 – 0463 (АНЦИ)

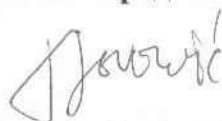
5. (2025) Литературный инцидент Льва Рубинштейна: освобождение стихов от поэзии // Бунтующая культура. Санкт-Петербург: Алетейя, 212-222. ISBN 978-5-00267-089-5

Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.

Датум прихватања чланства:

20.04.2026.

Потпис предложеног члана Комисије*



* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

Образац 2.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ПРИЈАВА
теме докторске дисертације

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) и презиме кандидата:

Нада (Иван) Милићевић

Датум и место рођења (општина, град, држава):

14.06.1996, Београд

Кућна адреса кандидата:

Адреса кандидата на послу:

/

Кућни телефон кандидата:

Мобилни телефон кандидата:

Е-mail адреса кандидата:

nada.30stm@yandex.com

Телефон кандидата на послу:

/

ОСНОВНЕ СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио основне студије:

Филолошки факултет – Универзитет у Београду

Стечени академски назив кандидата по завршеним основним студијама:

Дипломирани професор језика и књижевности

Година дипломирања:

2021.

МАСТЕР (или МАГИСТАРСКЕ) СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио магистарске или мастер студије:

Филолошки факултет – Универзитет у Београду

Тема магистарског или мастер рада:

Вербатим театар Кирила Сребреникова „Сахрана Стаљина“

Стечени академски назив по завршеним магистарским или мастер студијама:

Мастер професора језика и књижевности

Година одбране магистарског или мастер рада:

2022.

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

Пун наслов предложене теме докторске дисертације:

Естетика акционизма Андреја Монастирског

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације:

(обавезно се наводи једна од научних области за које је Факултет матичан – филолошке науке; библиотекарство; културолошке науке и комуникологија)

Филолошке науке

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације:

(листа ужих научних области налази се у чл. 12 Статута Факултета)

Русистика, Руска култура, Руска књижевност

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације:

(нпр. српски/енглески/руски језик, српска/енглеска/руска књижевност, фонологија, синтакса, анализа дискурса, обрада природних језика, версификација, наратологија, компаратистика итд.)

Наука о књижевности, Студије културе

Језик на ком ће дисертација бити писана и брањена:

(уколико се теза не пише на српском језику, кандидат предаје образац пријаве, образложење и биобиблиографију и на српском језику и у преводу на језик тезе)

Српски језик

ПРЕДЛОГ МЕНТОРА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Име и презиме ментора:

проф. др Корнелија Ичин

Звање:

Редовни професор

Факултет или институција:

Филолошки факултет – Универзитет у Београду

Ужа област научноистраживачког рада:

Руска књижевност

Радови ментора из уже научне области којој припада тема предложене дисертације који га квалификују за менторство (најмање 5 радова):

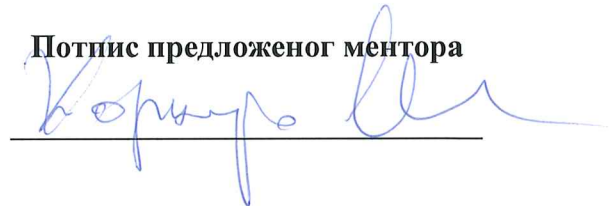
1.	<i>От авангарда до соц-арта: култура советског времена</i> , Белград 2016, 272 стр. (уредник).
2.	<i>И после авангарда – авангард</i> , Белград 2017, 334 стр. (уредник)
3.	<i>Утопически упадок: искуство в советскую эпоху</i> , Белград 2018, 408 стр. (уредник)
4.	<i>Энергия кризиса. Сборник в честь Игоря Павловича Смирнова</i> , Москва 2019, 386 стр. (уредник)
5.	<i>Это не московский концептуализм</i> , Белград 2021, 328 стр. (уредник)
6.	<i>От андеграунда до акционизма: русский контекст</i> , Белград 2024, 424 стр. (уредник)
7.	Забор в творчестве Михаила Рогинского // <i>И после авангарда – авангард</i> , Белград 2017, стр.188–195.
8.	«Лошадиный суп» Владимира Сорокина: от избылия к аскезе // <i>Изобилие и аскеза в русской литературе: столкновения, переходы, совпадения</i> . Сост. Йенс Херльт,

	Кристиан Цендер, Москва 2020, стр. 338–352.
9.	Summa melancholiae: Виктор Пивоваров // <i>Это не московский концептуализм</i> , Белград 2021, стр. 223–248.
10.	Истоки постгравитационного искусства Драгана Живадинова // <i>Границы нормы: трансформация гуманизма в русской и европейской культуре Нового и Новейшего времени</i> . Москва 2021, стр. 416–430.
11.	Проект "города-родины": "Москва и Москвичи" Дмитрия Александровича Пригова, <i>Новое литературное обозрение</i> , бр. 1, 2024, стр. 270–284. (АНЦИ, SCOPUS)
12.	Мыслить свет: творчество Эрика Булатова, <i>Quaestio Rossica</i> , бр. 2, 2024, стр. 449–460. (АНЦИ, SCOPUS)
13.	О гибели Югославии: "Балканское барокко" Марины Абрамович // <i>Постконфликтная культура: проектирование человека во второй половине XX века</i> , Екатеринбург: Кабинетный ученый, 2025, стр. 218–230.

Предложени ментор потписом потврђује да прихвата менторство на предложеној теми, а да је број докторских дисертација које су у процесу израде или одобрења на којима је тренутно ментор _____ 2 (два) _____.

Датум прихватања менторства:
19.04.2026.

Потпис предложеног ментора



НАПОМЕНА КАНДИДАТА

/

Уз Пријаву кандидат прилаже:

1. попуњен образац **образложења** предлога теме докторске дисертације,
2. попуњен образац **библиографије** кандидата,
ВАЖНА НАПОМЕНА: Сви кандидати који бране докторску дисертацију на Универзитету у Београду пре одбране морају имати један рад објављен или прихваћен за штампу у часопису са релевантне листе часописа у складу са прописима Универзитета у Београду.
3. пријаву докторске дисертације са образложењем и библиографијом у електронском облику као Word документ (CD),
4. **потврду** да је стекао 120 ЕСПБ на ДАС,
5. оверену копију дипломе о завршеним основним студијама,
6. оверену копију дипломе о завршеним мастер (или магистарским) студијама,
7. **извод из матичне књиге рођених** са уписаним држављанством,
8. доказ о уплати трошкова пријављивања докторске дисертације.

Подносилац пријаве својим потписом потврђује да предложеној тему није пријављивао на другој високошколској установи у земљи или иностранству.

Име и презиме кандидата:

Нада Милићевић

Број досијеа:

2022/30041

Датум подношења пријаве:

20.04.2026.

Потпис кандидата



УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

Пријава теме докторске дисертације –
ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Нада Милићевић

Број досијеа:
2022/30041

Радни наслов теме докторске дисертације

Естетика акционизма Андреја Монастирског

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације

Филолошке науке

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације

Русистика, Руска култура, Руска књижевност

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације

Наука о књижевности, Студије културе

Предмет научног истраживања

Предмет научног истраживања у оквиру докторске дисертације подразумева проучавање естетике акционизма у стваралаштву и уметничким праксама Андреја Монастирског (28.10.1949, Печенга), једног од родоначелника и најзначајних представника московског концептуализма. Као централна фигура ове уметничке струје, Монастирски се издваја као уметник, теоретичар и организатор бројних перформанса. Он развија специфичан израз који успева да се реализује у веома широком и разноврсном спектру уметничких пракси: од акција и перформанса, преко писане продукције, теоријских текстова, дневничких записа,

концептуалних описа, све до инсталација, визуелних елемената и оригиналног система документовања и архивирања грађе.

Уметност Андреја Монастирског развија се на пресеку уметности и свакодневног човековог искуства. Сам аутор истиче да су његове уметничке праксе од самог почетка биле окренуте ка истраживању основних категорија попут времена, простора, звука, језика и човекове перцепције датих категорија са којима ступа у однос већ својим постојањем. Монастирски на тај начин формира ново специфично поље у коме се бришу границе између онога што је прихваћено сматрати и не уметношћу.

Несумњиво централно место у његовом раду заузима деловање уметничке групе „Колективне акције“ (рус. Колективные действия), чије уметничке праксе сам аутор схвата као јединствене и непоновљиве догађаје. Групу је 1976. године основао сам Андреј Монастирски. У активној фази постојала је око тринаест година. Он их доводи у везу са поезијом, наглашавајући да су њихове акције и замишљене као песме, те да њихова суштина лежи у унакности искуства и личној интерпретацији истог. Они су организовали акције, излете ван града, на које су позивали публику, а затим су целокупно дешавање у потпуности документовали. На сајту московског концептуализма постоји чак и посебна страница посвећена „Колективним акцијама“, на којој се налази 14 томова и укупно 158 акција које је група реализовала током свог постојања, обједињених под заједничким називом „Путовања ван града“.

Сам Андреј Монастирски дефинише акцију као ситуацију „када група људи, на позив организатора, учествује у неком њима непознатом догађају“.

Средином седамдесетих година, када је група „Колективне акције“ почела да организује своја „путовања ван града“, московски концептуализам једва да је имао неко уређено јединство. Једна од основних функција датих уметничких пракси у тим годинама била је стварање посебног „менталног поља“ или, према речима Иље Кабакова, „поља свести“, на којем су се могле оцртати контуре московске концептуалистичке школе. Током 70-их и 80-их година редовна путовања на акције и учешће у њиховим расправама постали су посебни инструменти који су конституисали уметнички живот и, ако се тако може рећи, уметничку свест. Као концептуалисти, учесници „Колективних акција“ нису настојали да створе ново представљање или неки перформанс, већ да проуче психолошки аспект и разумеју однос људи према ономе што виде и чују. На примеру ове групе концептуалне идеје су нарочито јасне, јер се све акције могу поделити на два дела: само дејство, чије је значење минимално, и све што се дешава „око“ њега. Најпре позвани гледаоци ишчекују почетак, размишљајући у чему би акција могла да се састоји, а након њеног завршетка промишљају оно што су видели. Очекивање дејства и његово тумачење чине својеврсни оквир унутар кога се налази сама акција. Може се закључити да се суштина формира у свести гледалаца, а не на самом пољу

извођења. Оно постаје тек повод за утиске и мисли учесника, а само по себи представља „празно дејство“ (појам који се може наћи у речнику концептуалиста), током кога се мало шта заиста дешава. Посебан значај у његовој поетици имају категорије ишчекивања и празнине: уместо резултата, у први план се стављају процес, трајање и перцепција учесника. Овакве уметничке праксе формирају специфично „психоситуационо“ искуство, најчешће камерног карактера, у коме посматрач постаје активни саучесник, а сопствено опажање доживљава као саставни део уметничког чина.

Стога се уметност Монастирског може тумачити као вид поетско-филозофског истраживања стварности, у оквиру кога се тежиште помера са материјалног уметничког објекта на процесе, границе човекове перцепције и сам чин присуства. Управо на овај начин се унутар ових уметничких пракси у овирима стваралаштва Андреја Монастирског и његове поетике формира естетика акционизма, која ће бити предмет опсежног проучавања у овом истраживачком раду. Предмет истраживања не обухвата само опис уметничких пракси, већ и анализу механизма кроз које се у њима конституише специфична естетика акционизма, са посебним освртом на улогу перцепције, језика, празнине и колективног искуства у процесу производње значења.

Основне хипотезе од којих се полази у планираном истраживању

1. Наша полазна хипотеза јесте да је естетика акционизма Андреја Монастирског заснована на реинтерпретацији уметничких пракси. Уметник сада ставља у фокус перцепцију, колективно учешће и накнадно промишљање проживљеног искуства, који се затим доследно документују.
2. Андреј Монастирски деконструира традиционална естетска очекивања и преусмерава их кроз акције са интерпретације већ задатог смисла на активно учешће у стварању новог.
3. У оквиру „Колективних акција“ Монастирски показује да је колектив, један од кључних конструката за совјетску идеологију, заправо лишен значења, те да је колективност у њему формирана кроз заједничко искуство учесника у истом просторно-временском оквиру. Колектив за њега није трајна, већ привремена структура.
4. Документовање процеса за Монастирског постаје неизоставни део уметничке праксе, јер управо кроз извештавање са акција стварају се текстови, пишу детаљни описи, извештаји, унутар којих се кроз различите интерпретације учесника формира нови смисао.

5. Уметност после уметности. Смисао садржај добија тек када се продре до његове сржи и када се да његова интерпретација.
6. Акционизам у оквиру уметничке поетике делује као критика владајуће идеологије, а као средство раскривања совјетске власти користи се језик. Монастирски користи пропагандни језик, звучне крилатице и слогане и показује њихову баналност, местима и апсурдност, измештајући их изван њиховог уобичајеног контекста. На овај начин, он показује да иза декларативне природе идеолошки маркираног језика не стоји утврђено значење, већ пука његово одсуство.
7. Празнина као један од кључних филозофских појмова стваралаштва Монастирског представља одсуство унапред задатог значења и функционише као вишеслојна категорија која обухвата идеолошки, перцептивни и семиотички ниво.
8. У оквиру естетике акционизма, празнина и неодређеност представљају пригушен облик отпора систему, доводећи у питање његове начине формирања значења.
9. Према Монастирском, посматрач престаје да буде пасивна фигура, већ постаје активни учесник у стварању уметничког израза учешћем и давањем своје интерпретације. Без активног посматрача не постоји уметничко дело, јер без његове интерпретације оно је лишено смисла.

Циљ истраживања и очекивани резултати

Циљ овог рада јесте даље откривање и разумевање естетике акционизма Андреја Монастирског у оквирима поетике московског концептуализма. Циљ је такође и анализа начина на који се формира уметнички смисао у организованим акцијама које се остварују кроз перформативне праксе, колективно искуство, као и активно укључивање посматрача у сам процес стварања. Истраживање подразумева класификацију уметничких пракси, њихову темељну и дубоку анализу, обраду и систематизацију теоријске грађе, те свих видова документовања акција (белешке, дневници, извештаји, фотографије, звучни и видео записи и др.). На овај начин рад има за циљ да осветли значај и иновативност уметничких пракси Андреја Монастирског, као и да испита начине на које је естетика акционизма постала једна од кључних чинилаца његове поетике. Очекује се да ће резултати истраживања, засновани на подробној анализи теоријске грађе и широког избора уметничких пракси аутора, омогућити што јасније сагледавање његовог значајног доприноса развоју московског концептуализма и ширем пољу савремене уметности, која остаје у оквирима културног андерграунда.

Теоријски оквир на који ће се истраживање ослањати

Теоријски оквир истраживања заснива се на интердисциплинарном приступу који обједињује теорију концептуалне уметности, естетику акционизма и савремене теорије културе и дискурса. Полазну теоријску основу истраживања чини разумевање концептуалне уметности као праксе у којој се фокус помера са материјалног уметничког објекта ка самој идеји, процесу и језичкој артикулацији. Такав приступ омогућава сагледавање уметничког дела као дискурзивно конструисане појаве, што је најдоследније формулисано у радовима Џозефа Кошута, једног од зачетника концептуалне уметности и првих уметника који су своје стваралаштво засновали на аналитичкој филозофији. Према Кошуту, уметност се посматра као аналитички израз рефлексije, док језик постаје њен примарни медиј.

Овакво виђење добија специфичну културно-историјску адаптацију у оквиру поетике московског концептуализма, чији теоријски оквир разрађује Борис Гројс. Гројс сагледава концептуалну уметност као форму рефлексije над совјетским идеолошким дискурсом и његовим језичким механизмима. За разлику од западног концептуализма, који је усмерен ка институционалној критици уметности, московски концептуализам функционише као критика идеологије кроз репродукцију и преосмишљавање њених дискурзивних форми. У датом контексту, уметност се конституише као догађај и искуство, али се у оквиру московског концептуализма овај модел додатно трансформише у правцу дематеријализације кроз акционизам. Московски концептуализам се стога може посматрати као посебан историјски и културни облик концептуалне уметности, у којем се значење не производи непосредно у уметничком чину, већ кроз његову језичку артикулацију, документацију и интерпретацију.

Наведени теоријски приступ омогућава преиспитивање традиционалних естетских категорија, отварајући нови простор за реинтерпретацију односа између уметности, језика и друштвеног контекста, што ћемо и настојати да покажемо у истраживању кроз опус Андреја Монастирског.

Кључно место у теоријском оквиру рада заузима стваралаштво овог савременог уметника, који пружа непосредни увид у идеје које стоје иза његових уметничких пракси, будући да се у њима уметност истовремено изводи и теоријски одражава. Поетика Андреја Монастирског развија се на темељима московског концептуализма и рада његове уметничке групе „Колективне акције“ (рус. „Колективные действия“). За разумевање сложене теорије Монастирског у раду ће бити анализирани његови кључни концепти: „празно деловање“ (рус. пустое действие), вануметнички простори, улога посматрача као учесника у реализацији уметничког дела, документовање као уметничко дело, естетика чекања и, коначно, естетика акционизма. Међусобно повезани, ови концепти стварају оригинални модел уметничке праксе

у коме акција постаје процес који обухвата искуство, перцепцију и њихову накнадну интерпретацију. На тај начин, опус Андреја Монастирског можемо посматрати и као спој теоријског и уметничког стваралаштва, унутар ког он иступа као уметник и теоретичар сопствене праксе, што само чини истраживање његовог опуса комплекснијим.

Такође, у ширем теоријском контексту, истраживање ћемо довести и у везу са концептом савремене културе као поља дискурзивне борбе код британског социолога Стјуарта Хола, као и са појмом дискурса и односа моћи код француског филозофа Мишела Фукоа, што ће омогућити и ширу анализу акционизма као појма кључног за Монастирског унутар совјетског идеолошког оквира. Поред тога, и концепт хегемоније код Антонија Грамшија биће примењен у тумачењу односа између уметничке праксе и идеолошких структура и довести се у директну везу са појмовима акционизма и колектива. У датим оквирима, естетика акционизма се кроз стваралаштво Андреја Монастирског може разумети и као специфичан облик концептуалне уметности, у којем се уметничка акција трансформише у дискурзивно посредован процес, а колектив конституише као његов ефекат, што може продубити анализу стваралаштва Монастирског.

Оквирни опис материјала који ће се користити и метода за његову анализу

Током истраживања као примарни уметнички материјал користимо материјале Андреја Монастирског, који подразумевају различите акције, њихове сценарије, као и пропратне текстове. Такође ћемо користити и документарни материјал у који спадају белешке аутора и учесника, њихови приватни дневнички записи, коментари, лична преписка, сведочаства, извештаји о реализованим акцијама, размишљања о друштвено-политичкој стварности. Међутим, истраживачки рад се неће ограничити искључиво писаном продукцијом, већ ће подробно анализирати и све остале сакупљене материјале: фотографије, видео записе, звучне записе и просторне скице, чиме само потврђује мултимедијалност овог уметника. Значајно место у истраживачком раду добиће и текстови Андреја Монастирског (нпр. *Речник термина московске концептуалне школе*, *Естетско истраживање*), а такође ће се анализа позивати и на ауторове есеје и интервјуе, који ће се пратити кроз дужи временски период. Архивске материјале везане за уметничке праксе групе „Колективне акције“ пронаћи ћемо у њиховим зборницима.

Што се тиче секундарне литературе, осврнућемо се на радове теоретичара-коцептуалиста Бориса Гројса и Џозефа Кошута.

Методолошки приступ датог истраживања засниваће се превасходно на анализичком методу, који подразумева темељно проучавање и интерпретацију различитих видова стваралаштва Монастирског, као и релевантних научних текстова који се баве московским концептуализмом и сродним уметничким праксама. С обзиром на разнородност саме грађе и природу концептуалистичких пракси, истраживање подразумева и мултидисциплинарни приступ.

Значајно место у раду заузеће и биографски метод, будући да је познавање ауторове биографије изузетно важно за потпуније разумевање естетике акционизма у оквиру поетике Монастирског и његовог уметничког деловања. Овај метод ће нам омогућити да се уметничка пракса сагледа у односу на лично исуство и специфичан културни контекст у којем аутор ствара.

Поред тога, истраживање ће се ослонити и на историсјки метод, који омогућава анализу и вредновање уметничког рада у ширем друштвено-политичком контексту, што је посебно значајно у оквирима деловања незваничне уметничке сцене у Совјетском савезу.

Оквирни план истраживања

Поред ишчитавања препоручене стручне литературе, почетни корак у истраживању биће и темељно проучавање текстуалне и документарне грађе која сведочи о реализованим перформансима групе „Колективне акције“ у организацији Андреја Монастирског. Што се тиче структуре саме дисертације, она би се у грубим цртама могла представити на следећи начин:

1. Увод

У овом поглављу ћемо јасно дефинисати предмет рада, образложити избор теме, а такође у главним цртама представити теоријску окосницу рада и назначити главне правце и циљеве истраживања како бисмо се припремили за представљање аутора и његовог стваралаштва.

2. Централни део рада

Теоријски оквир рада

У овом поглављу разрађујемо теоријски оквир рада како бисмо дали одговарајући вектор предстојећој анализи. Дефинисаћемо московски концептуализам, објаснићемо његов настанак и контекст у ком се појављује и опстаје у оквирима незваничне културе, као и његове кључне карактеристике. У овом сегменту ћемо путем компаративне анализе проучити и уочити разлике између западног и московског

концептуализма. Дотаћи ћемо се и битних појмова *колектива* и *маса* у теоријском дискурсу који ће касније имати веома значајно место у перформансима „Колективних акција“, као и односа званичне и незваничне уметности и идеологије. Ово поглавље бисмо закључили специфичношћу концептуалистичке поетике као облика реакције, што би нас директно усмерило на проучавање комплексне поетике Монастирског и естетике акционизма.

Андреј Монастирски

Ово поглавље престава с рж главног дела рада и упознаје нас са кључном фигуром московског концептуализма и његовим теоретичаром Андрејом Монастирским. Кроз биографију аутора бисмо представили његов живот и делатност, који су од круцијалног значаја за даље разумевање књижевних и теоријских текстова, уметничких пракси и његове поетике у целисти, те бисмо се у овом сегменту користили биографским методом. Ово поглавље би садржало и приказ епохе у којој је он заједно са осталим уметницима стварао у оквирима незваничне културе, те бисмо, осврћући се на културно-историјски контекст, користили истојски метод као покушај да дамо ближи увид у време, место и околности у којима је Монастирски стварао.

Даља поглавља централног дела рада би се бавила анализом стваралаштва Монастирског са освртом на естетику акционизма у сваком од сегмената.

А. Монастирски – Биографија и стваралаштво.

А. Монастирски и „Колективне акције“ .

А. Монастирски и празнина („пустое действие“).

А. Монастирски и документ.

А. Монастирски – Језик и идеологија.

3. Закључак

Закључак би, на основу спроведеног истраживања у централном делу рада, дао тумачење и оценио би вредност естетике акционизма у стваралаштву Андреја Монастирског кроз разне њене интерпретације и појаве у различитим уметничким праксама. Ово поглавље би било покушај одређивања места и улоге овог уметника у развоју незваничне руске културе и концептуалне уметности.

4. Библиографија

У последњем поглављу истраживачког рада био би дат исцрпан списак релевантних текстова о датој теми.

Прелиминарни списак стручне литературе

ИЗВОРИ:

1. Монастырский, А. (1999). Словарь терминов московской концептуальной школы. Москва: Ad Marginem.
2. Монастырский, А. (2001). Небесному носатому домику по пути в Паган. Москва: ОГИ.
3. Монастырский, А. (2007). Поэтический мир. Москва: Новое литературное обозрение.
4. Монастырский, А. (2009). Эстетические исследования. Тексты, акционные объекты, инсталляции. Вологда: БМК Германа Титова.
5. Монастырский, А. (1998). Каширское шоссе. In А. Монастырский (сост.), Поездки за город. Москва: Ad Marginem.
6. Монастырский, А. (2010). Поэтический сборник. Вологда: БМК Германа Титова.
7. Монастырский, А. (2014). Дневник 1981–1984. Вологда: БМК Германа Титова.
8. Монастырский, А. (сост.). (2010). Сборники МАНИ. Вологда: БМК Германа Титова.
9. Коллективные действия. (1998). Поездки за город. Москва: Ad Marginem.
10. Коллективные действия. (2011). Поездки за город (тт. 1–3). Вологда: БМК Германа Титова.
11. Коллективные действия. (2016). Поездки за город (тт. 4–5). Вологда: БМК Германа Титова.
12. Коллективные действия. (2009). Поездки за город (тт. 6–11). Вологда: БМК Германа Титова.
13. Monastyrski, A. (2019). Elementary poetry. New York: Ugly Duckling Press.
14. Монастырский А. В диалоге с В. Захаровым и Ю. Лейдерманом : О терминологии московского концептуализма // Художественный журнал. № 70. 2008. Дек.
15. Московский концептуализм. Начало : каталог выставки / куратор и ред.-сост. Ю. Альберт. М. : Приволж. филиал Гос. центра совр. иск-ва, 2014. 271 с.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Бобринская, Е. (1994). Концептуализм. Москва: Галарт.
2. Бобринская, Е. (2013). Чужие? Москва: Бреус.
3. Гройс, Б. (1979). Московский романтический концептуализм. Журнал «37».
4. Гройс, Б. (2007). Коммунистический постскрипtum. Москва: Ад Маргинем.
5. Гройс, Б. (2012). Политика поэтики. Москва: Ад Маргинем Пресс.
6. Дёготь, Е. Ю., & Захаров, В. А. (2005). Московский концептуализм. WAM, (15–16).

7. Корчагин, К. (2018). Возвращение «мерцающего» субъекта: московский концептуализм и поэзия 2000–2010-х годов. In Н. Stahl & Е. Evgrashkina (Eds.), *Субъект в новейшей русскоязычной поэзии* (pp. 383–396). Berlin: Peter Lang.
8. Корчагин, К. (2018). Поэзия авангарда в поисках тотальности. *Поэтический журнал*, (1), 300–327.
9. Корчагин, К. (2022). Между дзэном и концептуализмом: «Коллективные действия» на рубеже 1970–1980-х годов. *Искусствознание*, (3), 62–91.
10. Кукулин, И., Липовецкий, М. (2022). *Партизанский логос*. Москва: Новое литературное обозрение.
11. Кусовац, Е. (2019). В преддверии 30-летия Инспекции „Медицинская герменевтика“, Энергия кризиса. Сборник в честь Игоря Павловича Смирнова, pp. 374 – 381.
12. Кусовац Е. (2020). По ту сторону предмета (предметный мир В. Пивоварова и П. Пепперштейна), *Славистика*, No. XXIV, pp. 172 – 183.
13. Кусовац Е. (2022). Ольга Буренина-Петрова. Анархизм и искусство авангарда, *Зборник Матице српске за славистику*, No. 102, pp. 486 – 489.
14. Кусовац Е. (2021). Эволюция московского концептуализма: от раннего Кабакова до позднего Пепперштейна // *Quaestio Rossica*. Т. 9. № 2. С. 435–450.
15. Кусовац Е. (2021). *От абсурда к психоделике*. Белград: Издательство филологического факультета в Белграде, 179 стр.
16. Лотман Ю.М. (1992). *Культура и взрыв*. М.
17. Гланц, Т. (2001). Психоделический реализм. *Новое литературное обозрение*, (5), 263–279.
18. Григорьева, Н. (2019). Мистерия в советском неофициальном искусстве 1970–1980-х годов. // *Энергия кризиса* (pp. 265–288). Москва: Новое литературное обозрение.
19. *И после авангарда – авангард*, Белград 2017, 334 стр.
20. *Интермедиаальная поэтика авангарда*, Белград 2018, 268 стр. (са Сињити Муратом и Ирином Шатовом).
21. *От авангарда до соц-арта: культура советского времени*, Белград 2016, 272 стр. (са Иљом Кукујем).
22. *От андеграунда до акционизма: русский контекст*, Белград 2024, 424 стр.
23. Руднев В. (2001). *Энциклопедический словарь культуры XX века*. М., Аграф.
24. *Русская философия сегодня: об искусстве и политике*, Белград 2011, 167 стр
25. *Русский авангард и война*, Белград 2014, 385 стр
26. *Русский хронотоп: Бунтующая культура*, Санкт-Петербург: Алетейя, 2025
27. *Утопический упадок: искусство в советскую эпоху*, Белград 2018, 408 стр.
28. *Энергия кризиса*. Сборник в честь Игоря Павловича Смирнова, Москва 2019, 386 стр.

29. Эпштейн М. Постмодерн в России. Литература и теория. М., Издательство Р.Элинина, 2000.
30. Эпштейн М. (2015). Ирония Идеала, Москва: Новое литературное обозрение.
31. Это не московский концептуализм, Белград 2021, 328 стр.
32. Foucault, M. (1977). *Discipline and punish*.
33. Gerber, M. (2018). *Empty action: Labour and free time in the art of Collective Actions*. Bielefeld: transcript Verlag.
34. Gramsci, A. (1971). *Selections from the prison notebooks*.
35. Groys, B. (1992). *The total art of Stalinism*. Princeton: Princeton University Press.
36. Groys, B. (2008). *Art power*. Cambridge: MIT Press.
37. Hall, S. (1981). Notes on deconstructing “the popular.” In R. Samuel (Ed.), *People’s history and socialist theory* (pp. 227–240). London: Routledge & Kegan Paul.
38. Hall, S. (1997). *Representation: Cultural representations and signifying practices*. London: Sage.
39. Hall, S. (n.d.). Kodiranje/dekodiranje. In J. Đorđević (Ed.), *Zbornik teorija kulture* (pp. 275–286).
40. Horkheimer, M., & Adorno, T. W. (2002). *Dialectic of enlightenment* (E. Jephcott, Trans.). Stanford: Stanford University Press. (Original work published 1944)
41. Lipovetsky, M., et al. (Eds.). (2024). *The Oxford handbook of Soviet underground culture*. Oxford: Oxford University Press.
42. Muehlebach, A. (2017). The body of solidarity: Heritage, memory, and materiality in post-industrial Italy. *Comparative Studies in Society and History*, 59(1), 96–126.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

Пријава теме докторске дисертације –
БИОБИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Нада Милићевић

Број досијеа:
2022/30041

Радни наслов теме докторске дисертације

Естетика акционизма Андреја Монастирског

Биографија кандидата

Нада Милићевић рођена је 14. јуна 1996. године у Београду, где је стекла основно и гимназијско образовање у Филолошкој гимназији (Смер: живи језици - енглески језик и књижевност). Основне академске студије завршила је 2021. године на Групи за руски језик, књижевност и културу Катедре за славистику Филолошког факултета у Београду са просечном оценом 9,67. Током студија, боравила је на Московском државном универзитету М. В. Ломоносов на усавршавању, где је похађала наставу из области руског језика и књижевности. По завршетку основних студија уручена јој је награда „Проф. др Радмила Милентијевић“ за најбољег дипломираног студента у области истраживања руске књижевности. Мастер академске студије завршила је такође на Филолошком факултету Универзитета у Београду на смеру Језик, књижевност, култура са просечном оценом 10,00. Мастер рад на тему „Вербатим театар Кирила Серебреникова: 'Сахрана Стаљина““ написала је и одбранила под менторством проф. др Корнелије Ичин 26.09.2022. године. Исте године уписала је докторске академске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду, одабравши модул Култура. Током мастер и доктоских студија развила је посебно истраживачко интересовање за незваничну уметност, уметност перформанса и московски концептуализам.

Током доксторских студија учествовала је на неколицини научних конференција, међу којима се издвајају: LXI скуп слависта на Филолошком факултету у Београду, 2023; LXII скуп слависта на Филолошком факултету у Београду, 2024; „Словенска књижевност и култура: Поглед из Србије и Јапана“ на Филолошком факултету у Београду, 2024; „Културна атмосфера у раном двадесетом веку: култура, уметност и политика“ на Државном универзитету у Тбилисију, 2025.

Од фебруара 2023. године била је запослена на Филолошком факултету Универзитета у Београду у својству истраживача-приправника на пројекту 178003 под називом „Књижевност и визуелне уметности: руско-српски контекст“. Поред тога, била је ангажована у својству извођача наставе у Зимској школи руског језика и културе на Филолошком факултету Универзитета у Београду за студенте Института за славистику Универзитета у Цириху током 2023. и 2024. године. Од 2022. године до данас ангажована је у својству професора књижевности на програму Међународне матуре, где изводи наставу из предмета Руска књижевност (енг. IB DP Russian A:Literature). Активно користи руски и енглески језик у научно-истраживачком раду.

Пажњу Наде Милићевић превасходно привлаче руска савремена књижевност и уметност, којима приступа као релевантним истраживачким пољима за анализу односа између уметничких пракси и ширег друштвено-идеолошког контекста.

Списак објављених научних и стручних радова кандидата

Прикази и радови:

1. Елена Кусовац. От абсурда к психоделике. Белград: Издательство филологического факультета в Белграде, 2021, 179 стр. // Зборник Матице српске за славистику, број 102. Нови Сад, 2022. С. 489–491.
2. Ю. Валиева, Ю. Орлицкий (ред.-сост.). Ленинградская неподцензурная литература: история и поэтика. Санкт-Петербург: RUGRAM_Пальмира, 2022, 277 стр. // Зборник Матице српске за славистику, број 103. Нови Сад, 2023. С.506–509.;
3. Н.Ковтун (кол. авт.; отв. ред.). Образ героя современности в прозе рубежа XX–XXI веков. Москва: ФЛИНТА; Красноярск: Краснояр. гос. пед. ун-т им. В. П. Астафьева, 2021, 260 стр. // Зборник Матице српске за славистику, број 104. Нови Сад, 2024. С.385–387.; M27
4. Вербатим театар Кирила Серебеникова „Стаљинова сахрана“ // Slavica Targestina, 34. Trieste, 2025. С.246–267.

Позитивно рецензирани радови у процесу публикавања:

5. Настја на „Пиру“ код Сорокина // SlavicumPress. Цирих, 2026.

На основу чланова 44б и 76 Статута Универзитета у Београду – Филолошког факултета, чланова 33 и 35 Закона о високом образовању и члана 6 Правилника о начину и поступку пријаве и оцене научне заснованости теме докторске дисертације бр 595/2, Веће докторских студија Филолошког факултета, на VI редовној (електронској) седници одржаној од 16. до 18. јуна 2026. године, донело је

О Д Л У К У

I

Даје се сагласност на пријаву теме, предлог чланова комисије, као и предлог ментора за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације коју је поднела мср Нада Милићевић, бр. досијеа 2022/30041.

II

Одлуку о сагласности на пријаву теме, предлог чланова комисије и предлог ментора за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације доставити Наставно-научном већу Факултета на усвајање.

Председник Већа докторских студија
Филолошког факултета

Проф. др Веран Станојевић

Доставити:

- Наставно-научном већу,
- Председнику Већа докторских студија,
- Центру за докторске студије,
- Архиви.